മുഖവുര

ഇന്ത്യയിൽ ആദ്യമായി ആദിവാസികളും മറ്റ് പരമ്പരാഗത വനവാസികളും ഉപയോഗിച്ചു വരുന്ന വനഭൂമി അവർക്കു തന്നെ നൽകുവാനുള്ള നിയമം - പട്ടികഗോത്രവർഗ്ഗങ്ങളും മറ്റ് പരാമ്പരാഗത വനവാസികളും (വനാവകാശം അംഗീകരിക്കൽ) ആക്ട് 2006 02.01.2007 മുതൽ നിലവിൽ വന്നിരിക്കുകയാണ്. ഈ നിയമം അതിന്റെ ശരിയായ വിധത്തിൽ നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ നിയമത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ആഴവും സൂഷ്മതയേറിയതുമായ അറിവ് അത്യാവശ്യമാണ്. ഈ കേന്ദ്ര നിയമം സാധാരണക്കാർക്ക് അതിന്റെ അന്തസത്ത ഉൾക്കൊണ്ടുകൊണ്ട് മനസിലാക്കുന്നതിനും അതിനനുസരണമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനും നിയമത്തിലെ പ്രധാന ഭാഗങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചുകൊണ്ട് മലയാളത്തിൽ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ള ഈ കൈപുസ്തകം കേന്ദ്ര നിയമം ലളിത വത്കരിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു ഉദ്യമമാണ് ഇത് ഒരു ആധികാരികരേഖയല്ല. അതുകൊണ്ട് തന്നെ ഈ പുസ്തകത്തിന് നിയമ പരമായ അംഗീകാരം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതല്ല. എല്ലാ നിയമ നടപടികൾക്കും കേന്ദ്രനിയമത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് മാത്രമായിരിക്കും ആധികാരിക രേഖയായി അംഗീകരിക്കപ്പെടുക. കേന്ദ്ര നിയമത്തിന്റെയും ഭേദഗതി വരുത്തിയ ചട്ടങ്ങളുടെയും പൂർണ്ണ രൂപം സ്ഥിരമായി ചോദിക്കപ്പെടുന്ന ചോദ്യങ്ങൾളും മറ്റും ഉൾപ്പെടുത്തി പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്ന ഈ കൈപ്പുസ്തകം വനാവകാശ നിയമത്തെപ്പറ്റി കൂടുതൽ കൃത്യതയോടെ ആധികാരികമായി മനസിലാക്കാൻ ഉപകരിയ്ക്കും എന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നു.

എസ്സ്. ഹരികിഷോർ
ഡയറക്ടർ
പട്ടികവർഗ്ഗ വികസന വകുപ്പ്

വനാവകാശം നിയമം 2006 - വിശദീകരണ രേഖ / നോട്ട്

1. എന്നാണ് ഈ നിയമം നിലവിൽ വന്നത്? ആരാണ് നടപ്പിലാക്കുന്നത്?

2006 ഡിസംബർ 27 ന് പ്രസിഡന്റിന്റെ അനുമതി ലഭിച്ച ഈ പാർലമെന്റ് നിയമം 2007 ജനുവരി 2 ന് പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടു. ഇതു നടപ്പിലാക്കാനാവശ്യമായ കേന്ദ്ര നടപടിച്ചട്ടങ്ങൾ 2008 ജനുവരി 1 ന് ലഭ്യമായി ചട്ടങ്ങളിൽ അത്യാവശ്യമായി ചില ഭേദഗതികൾ വരുത്തി കൊണ്ട് 06/09/2012 ൽ കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റ് ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെ ആദിവാസി വകുപ്പാണ് ഈ നിയമം നടപ്പാക്കുന്നതിന് നേതൃത്വം കൊടുക്കുന്നത്. സംസ്ഥാന തലത്തിൽ പട്ടികവർഗ്ഗ വികസന വകുപ്പും.

2. ഈ നിയമത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യ ലക്ഷ്യങ്ങൾ എന്തൊക്കെയാണ്?

പ്രധാനമായും ഈ നിയമം രണ്ടു കാര്യങ്ങളാണ് വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്

(1) തലമുറകളായി വനത്തിനുള്ളിൽ താമസിക്കുന്ന ആദിവാസി സമൂഹങ്ങൾക്കും മറ്റ് പരമ്പരാഗത വനവാസികൾക്കും, വനഭൂമിയിലും വനവിഭവങ്ങൾക്കുമേലു മുള്ള അവരുടെ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലാത്ത അവകാശങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തി നൽകുക;

(2) അപ്രകാരം രേഖപ്പെടുത്തുവാനുതകുന്ന തെളിവുകളുടെ രൂപരേഖ തയ്യാറാക്കുക.

3. പരമ്പരാഗതമായി വനങ്ങളിൽ ജീവിക്കുന്നവർ എന്നു വച്ചാൽ ആരൊക്കെയാണ്?

ഈ നിയമ പ്രകാരം **13.12.2005** വരെ തലമുറകളായി വനത്തിനകത്ത് ജീവിച്ചു പോരുന്ന ആദിവാസി കുടുംബങ്ങളാണ് മുഖ്യമായും ഉൾപ്പെടുക. മേൽ പറഞ്ഞ തീയതിയിൽ 75 കൊല്ലക്കാലമെങ്കിലും (അല്ലെങ്കിൽ 25 കൊല്ലം വീതമുള്ള തുടർച്ചയായ മൂന്നു തലമുറകൾ) വനാശ്രയരായി വനത്തിനകത്ത് ജീവിച്ചു പോരുന്നവരും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടും. എന്നാൽ കേരളത്തെ സംബന്ധിച്ചിടുത്തോളം മറ്റ് പരമ്പരാഗത വനവാസികൾ എന്ന വിഭാഗം ഇല്ല എന്ന് സംസ്ഥാന സർക്കാർ, 25.02.2008 ലെ 207-ാം നമ്പർ ഗവൺമെന്റ് ഉത്തരവു പ്രകാരം വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

അവകാശങ്ങളും ഉത്തരവാദിത്വങ്ങളും

4. ഈ നിയമ പ്രകാരം വനഭൂമിയിൽ എന്തൊക്കെ അവകാശങ്ങളാണ് വനവാസികൾക്കുള്ളത്?

ഈ നിയമം മൂന്ന് രീതിയിലുള്ള അവകാശങ്ങൾ പരാമർശിക്കുന്നു.

(1) വ്യക്തിഗത അവകാശം (Individual Rights)

(2) പൊതു അവകാശം / സമൂഹ അവകാശം (Community Rights)

(3) വികസന അവകാശം (Development Rights)

5. **<u>വ്യക്തിഗതമായ അവകാശങ്ങൾ എന്നാൽ എന്തെല്ലാമാണ്?</u>**

(1) ഓരോ കുടുംബവും / സമൂഹവും സ്വന്തം അവകാശങ്ങൾക്കായി അനുഭവിച്ചുപോരുന്ന വനഭൂമി 2005 ഡിസംബർ 13 ന് ഏതാണോ അതിന് കുടുംബത്തിന്റെ / സമുഹത്തിന്റെ പേരിൽ കൈവശാവകാശം കിട്ടും.

(2) പരമാവധി 4 ഹെക്ടർ ഭൂമി വരെ മാത്രമേ ഇപ്രകാരം അവകാശം ലഭിക്കുകയുള്ളു.

(3) അവകാശികൾ വിവാഹിതരായ പക്ഷം ഭാര്യാഭർത്താക്കൻമാരുടെ പേരിൽ കൂട്ടായും, അല്ലാത്തപക്ഷം ഒറ്റയ്ക്ക് സ്വന്തം പേരിലും ഈ ഭൂമിയുടെ പ്രമാണപത്രം ലഭിക്കും.

(4) 1980 ലെ വന (സംരക്ഷണ) ആക്ട് ഉൾപ്പെടെ മറ്റ് എല്ലാവിധ ബാധ്യതകളിൽ നിന്നും പട്ടിക ഗോത്രവർഗ്ഗങ്ങളും മറ്റ് പരാമ്പരാഗത വനവാസികളും (വനാവകാശം അംഗീകരിക്കൽ) ആക്ട് 2006 ൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളവ ഒഴികെ) പ്രസ്തുത വനഭൂമിയെ സൗജന്യമായി ഒഴിവാക്കി അവകാശികൾക്ക് നൽകുന്നതാണ്.

(5) മക്കൾക്ക് ഈ ഭൂമിയിൽ പാരമ്പര്യമായി അവകാശം ലഭിക്കും

(6) മക്കൾ ഇല്ലെങ്കിൽ ഏറ്റവും അടുത്തുള്ള ബന്ധുക്കളാവും അവകാശികൾ

(7) മറ്റ് ഏതൊരു രീതിയിലുള്ള കൈമാറ്റവും നിയമവിരുദ്ധവും നിയമസാധുത ഇല്ലാത്തതുമാണ്.

(8) ഇവിടെ താമസിക്കുകയും സ്വന്തമായി കൃഷി ചെയ്ത് അനുഭവങ്ങൾ എടുക്കുകയും ആവാം; കൂടാതെ

(9) സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഏതെങ്കിലും വനാവാസികൾക്ക് പകരം ഭൂമി നൽകാതെ വനഭൂമിയിൽ നിന്നും മാറ്റിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, പ്രസ്തുത പദ്ധതി അഞ്ച് വർഷക്കാലയളവിനുള്ളിൽ നടപ്പിലാക്കിയിട്ടില്ല എങ്കിലും ആ ഭൂമി വനാവാസികൾക്ക് അവകാശപ്പെട്ടതാണെന്ന് ഈ നിയമം അനുശാസിക്കുന്നുണ്ട്.

(10) 2005 ഡിസംബർ 13 ന് മുൻപ് അർഹമായ പുനരധിവാസം ലഭിക്കാതെ വനവാസികളാരെങ്കിലും സ്വന്തം ഭൂമിയിൽ നിന്നും നിയമ വിധേയം അല്ലാതെ പുറത്താക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവർക്ക് സ്വന്തം ഇടത്തിലോ മറ്റേതെങ്കിലും ഇടത്തിലോ മാന്യമായ പുനരധിവാസത്തിന് അവകാശം ഉണ്ട്.

(11) തദ്ദേശാധികാര സ്ഥാപനങ്ങൾ വഴിയോ, സംസ്ഥാന സർക്കാർ മുഖേനയോ നൽകിയ വനഭൂമിയിൽ മേൽ നൽകിയ പട്ടയങ്ങളേയോ പാട്ടങ്ങളേയോ ഗ്രാന്റുകളേയോ അവകാശ പ്രമാണങ്ങളായി മാറ്റാനുള്ള അവകാശം.

6. സമൂഹപരമായ അവകാശങ്ങൾ എന്നാൽ ഏതെല്ലാം തരത്തിലുള്ള അവകാശങ്ങളാണ്?

(1) പരമ്പരാഗതമായി അനുഭവിച്ചുപോരുന്ന ഏതുതരം സമുഹാവകാശങ്ങളും (വന്യമൃഗങ്ങളെ നായാടാൻ ഉള്ള അവകാശം ഒഴികെ) ഈ നിയമ പ്രകാരം അനുവദനീയമാണ്.

(2) ചെറുകിട വനവിഭവങ്ങൾ (സ്വന്തം ആവശ്യത്തിനും സംസ്ക്കരിച്ചോ അല്ലാതെയോ വിപണനം ചെയ്യുവാനുള്ള അവകാശം), മത്സ്യം തുടങ്ങിയ മറ്റു ജലലഭ്യ വിഭവങ്ങൾ, കന്നുകാലി മേയ്ക്കൽ, ദേശാടനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അവകാശങ്ങൾ എന്നിവ.

(3) പ്രാക്തന ഗോത്രവിഭാഗങ്ങൾക്കും മറ്റ് പൂർവ്വ-കാർഷിക സമുഹങ്ങൾക്കും അവരുടെ ആവാസ മേഖലകളിൽ സ്വന്തമായി വ്യാപരിക്കുന്നതിനുള്ള അവകാശം

(4) പരമ്പരാഗതമായി സംരക്ഷിച്ചുപോരുന്ന ജൈവവൈവിധ്യാനുബന്ധിയായതും അല്ലാത്തതുമായ വനവിഭവങ്ങളും മറ്റ് പാരമ്പര്യ അറിവുകളും സമൂഹത്തിന്റെ പൊതു സ്വത്തായി വയ്ക്കുവാനുള്ള അവകാശം; കൂടാതെ

(5) സംസ്ഥാന സർക്കാർ അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഏതു തരം അവകാശങ്ങളും (പരമ്പരാഗതവും സാമുദായികവുമായ) ഈ നിയമ പ്രകാരം വനവാസികൾക്ക് ലഭ്യമാകും.

7. വ്യക്തിപരമായും സാമൂഹികപരമായും വനവാസിക്ക് /വനവാസികൾക്ക് വനഭൂമി പതിച്ചു കിട്ടുവാനുള്ള അവകാശങ്ങൾ പ്രതിപാദിച്ചുവല്ലോ, എന്നാൽ ഇപ്രകാരമല്ലാതെ മറ്റേതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ഈ നിയമ പ്രകാരം വനഭൂമി ലഭിക്കാൻ നിർവ്വാഹമുണ്ടോ?

ഉണ്ട്. ചുവടെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന പതിമൂന്നു അടിസ്ഥാന ആവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി വനഭൂമി ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ ഈ നിയമം അനുശാസിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ഗ്രാമസഭ ശുപാർശ ചെയ്യുന്ന ഒരു ഹെക്ടറിൽ കുറഞ്ഞ വനഭൂമിയേ പ്രസ്തുത ആവശ്യങ്ങൾക്കായി ഉപയോഗിക്കാൻ നിർവ്വാഹമുള്ളു. കൂടാതെ ഒരു ഹെക്ടറിൽ നിന്ന് 75 ലേറെ മരങ്ങൾ മുറിക്കുവാൻ പാടില്ലെന്ന് ഈ നിയമം അനുശാസിക്കുന്നു.

(1) വിദ്യാലയങ്ങൾ

(2) ചികിത്സാലയങ്ങൾ

(3) അംഗൻവാടി

(4) ന്യായവിലകട

(5) വൈദ്യത / ടെലിഫോൺ വഴികൾ

(6) ജലസംഭരണികൾ

(7) കുടിവെള്ളവിതരണ പദ്ധതികൾ

(8) മഴവെള്ളസംഭരണികൾ

(9) ചെറുകിട ജലസേചന വഴികൾ

(10) പാരമ്പര്യേതര ഊർജ്ജസ്രോതസ്സുകൾ

(11) തൊഴിൽ പരിശീലന ശാലകൾ

(12) റോഡുകൾ

(13) സാമൂഹ്യ കേന്ദ്രങ്ങൾ

8. ഈ നിയമം നിലവിൽ വരുന്നതോടെ തടിയേതര വനവിഭവ ശേഖരണത്തിൽ ഇപ്പോൾ നിലവിലുള്ള നിയന്ത്രണങ്ങൾ പൂർണ്ണമായും ഇല്ലാതാകുമോ?

ഇല്ല. കാരണം തടിയേതര വന വിഭവങ്ങൾക്ക് വംശഹാനി വരാതെയുള്ള ശേഖരണരീതികൾ അനുവർത്തിക്കാനുള്ള ബാദ്ധ്യത ഒരോ വനാവകാശി സമൂഹത്തിനും ഉണ്ടെന്ന് ഈ നിയമം അനുശാസിക്കുന്നു. ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ചില ഉത്തരവാദിത്ത്വങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

(1) തടിയേതര വന വിഭവങ്ങളുടെ നിലനിൽപ്പിന് ഒരു തരത്തിലും ഹാനികരമല്ലാത്ത ശേഖരണ രീതികൾ അനുവർത്തിക്കണം.

(2) അവരവരുടെ പാരമ്പര്യ വന പ്രദേശത്തു നിന്നേ ശേഖരണം നടത്തുന്നുള്ളുവെന്ന് ഉറപ്പു വരുത്തണം

(3) സമുഹത്തിന്റെ പൊതുവിഭവമായതിനാൽ ശേഖരണത്തിന്റെയും വിഭവ പരിപാലനത്തിന്റെയും കാര്യത്തിൽ സമൂഹം പൊതു തീരുമാന പ്രകാരം പ്രവർത്തിക്കണം. (കൂട്ടുത്തരവാദിത്വം നിർബന്ധമായി വേണമെന്നർത്ഥം)

9. ഈ നിയമത്തിന്റെ പരിധിയിൽ വരുന്ന വനഭൂമികൾ ഏവ ? ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള വനഭൂമികളിൽ ഈ നിയമം ബാധകമല്ലാതുണ്ടോ?

എല്ലാ വനഭൂമികളിലും ഈ നിയമം ബാധകമാണ്. നിയമ പ്രകാരം വനഭൂമിയായി പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ട് വനം വകുപ്പിന്റെ അധീനതയിലിരിക്കുന്ന ഭൂമിയിലും അതിനപ്പുറത്തുള്ള എല്ലാ വന്യഭൂമിയിലും, വനഭൂമി സംബന്ധിച്ച തർക്ക ഭൂമികളിലും ഈ നിയമം സാധുവാണ്. എന്നാൽ വനങ്ങളുടെയും വന്യജീവി ജാലങ്ങളുടെയും സംരക്ഷണം ഉറപ്പുവരുത്തുവാനുള്ള ബാധ്യത കൂടി വനാവകാശങ്ങളിൽ ഈ നിയമം അർപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ഇക്കാരണത്താൽ വന്യജീവി വിഹാര മേഖലകളിലുള്ള (critical wildlife habitat എന്നറിയപ്പെടുന്ന) വനമേഖലകളിലെ വനാവകാശങ്ങളെ വ്യത്യാസപ്പെടുത്തുവാനോ പുനർ നിർണ്ണയിക്കുവാനോ ഉള്ള അധികാരം ഈ നിയമം അനുശാസിക്കുന്നുണ്ട്. അതായത്, പ്രസ്തുത വനഭൂമിയിൽ ഏതെങ്കിലും ആദിമ സമൂഹമുള്ള പക്ഷം അവരെ അവിടുന്ന് മാറ്റി പാർപ്പിക്കേണ്ടി വരും. എന്നാൽ താഴെപ്പറയുന്ന 6 ഘടകങ്ങൾ തൃപ്തികരമാകാത്ത പക്ഷം യാതൊരു വനവാസിയെയും മാറ്റി പാർപ്പിക്കുവാൻ പാടുള്ളതല്ല എന്നും നിയമം അനുശാസിക്കുന്നുണ്ട്.

(1) പട്ടികഗോത്ര വർഗ്ഗങ്ങളും മറ്റു പരമ്പരാഗത വനവാസികളും (വനാവകാശം അംഗീകരിക്കൽ) ആക്ട് 2006 പ്രകാരം വനാവകാശങ്ങൾ നൽകുവാവുള്ള നടപടിക്രമങ്ങൾ പരിഗണനയിലുള്ള വനഭൂമിയിൽ പൂർത്തിയായിരിക്കണം.

(2) 1972 ലെ വന്യ ജീവി സംരക്ഷണം നിയമ പ്രകാരം സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ ബന്ധപ്പെട്ട ഏജൻസികൾ പ്രസ്തുത വന മേഖലകളിൽ വനാവകാശികളുടെ

സാന്നിദ്ധ്യം വന്യജീവികൾക്കും അവയുടെ വാസസ്ഥലങ്ങൾക്കും ഭീഷണിയാകുമെന്ന് സ്ഥാപിച്ചിരിക്കണം.

(3) സഹവർത്തിത്വം പോലുള്ള മറ്റു പോം വഴികൾ ഇല്ല എന്ന് സംസ്ഥാന സർക്കാർ പ്രഖ്യാപിച്ചിരിക്കുണം.

(4) കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ ബന്ധപ്പെട്ട നിയമങ്ങൾക്കും നയങ്ങൾക്കും അനുസൃതമായി പുനരധിവസിക്കപ്പെടുന്നവർക്ക് സുരക്ഷിത ജീവിത വൃത്തി ഉറപ്പാക്കിക്കൊണ്ടുള്ള പുനരധിവാസ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കി അറിയിച്ചിരിക്കണം

(5) പ്രസ്തുത പുനരധിവാസത്തിന് ഗ്രാമസഭയുടെ സമ്മത പത്രം രേഖാ മുലം കിട്ടിയിരിക്കണം ; കൂടാതെ

(6) പുനരധിവാസ പദ്ധതിയിൽ വാഗ്ദാനം ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂമി കണ്ടെത്തലും മറ്റു സൗകര്യങ്ങളും പൂർത്തിയകുന്നതുവരെ യാതൊരു വിധ പുനരധിവാസ നടപടികളും നടത്തുവാൻ പാടുള്ളതല്ല എന്ന് ഈ നിയമം അനുശാസിക്കുന്നുണ്ട്.

കുറിപ്പ്: തൽഫലമായി ഒഴിപ്പിച്ചെടുക്കപ്പെട്ട വന്യജീലി വിഹാരമേഖലകൾ യാതൊരു കാരണലശാലും മറ്റ് ആവശ്യങ്ങൾക്കായി ഉപയോഗിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല എന്നും ഈ നിയമനം വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

10. <u>വനാവകാശം കിട്ടിക്കഴിഞ്ഞാൽ അവകാശിയുടെ ഉത്തരവാദിത്വം എന്തെല്ലാമായിരിക്കും?</u>

(1) വനം - വന്യജീവി സംരക്ഷണവും ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലനവും വനാവകാശിയുടെ ഭാരിച്ച ഉത്തരവാദിത്വമായി മാറും.

(2) അവരവരുടെ വനാതിർത്തിയിൽ വരുന്ന പ്രദേശങ്ങളുടെയും; പ്രത്യേകിച്ച് നീർതടങ്ങളും പരിസ്ഥിതി സംവേദിത പ്രദേശങ്ങളും സംരക്ഷിപ്പെടുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പു വരുത്തണം.

(3) അവരവരുടെ വാസസ്ഥലങ്ങളുടെ സാംസ്കാരികവും സ്വാഭാവികവുമായ പൈതൃകത്തെ ബാധിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള നശീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ നിന്നും വാസസ്ഥലം സംരക്ഷിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തണം.

(4) തടിയേതര വനവിഭവ ശേഖരണം, വനം വന്യജീവി സംരക്ഷണം, ജൈവവൈവിദ്യ പരിപാലനം എന്നിവയുടെ സംരക്ഷണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഗ്രാമസഭയുടെ തീരുമാനം നടപ്പിലാക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പു വരുത്തണം

(5) ഓരോ വനാവകാശി സമൂഹവും അവരവരുടെ ബാധ്യതകളും ഉത്തരവാദിത്വങ്ങളും ഏറ്റെടുക്കാൻ സ്വയമേ പ്രവർത്തനക്ഷമമാകണം. വന വിഭവ ശേഖരണത്തിൽ നിയന്ത്രണങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്താനും വനം വന്യ ജീവി, ജൈവവൈവിധ്യം എന്നിവയെ പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുന്ന വനാശ്രിത സമൂഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തികളെ തടയാനും ഗ്രാമ സഭകൾക്ക് അധികാരമുണ്ട്.

നടപടിക്രമങ്ങൾ

11. <u>വനാവകാശ രേഖ അവകാശികൾക്ക് ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി ക്രമങ്ങൾ എന്തൊക്കെയാണ്? ഏതൊക്കെ സമിതികളെയാണ് ഇതിനായി ചുമതലപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്?</u>

(1) ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തലത്തിലുള്ള ഗ്രാമസഭകളാണ് വനാവകാശം സംബന്ധിച്ച പ്രാരംഭ നടപടിക്രമങ്ങൾ തുടങ്ങേണ്ടത്.

(2) വനത്തോടു ചേർന്ന ഓരോ ഗ്രാമസഭയും അവരുടെ വനാവകാശ നിർണ്ണയ സമിതിയെ തെരഞ്ഞെടുക്കും. (എഫ്.ആർ.സി.)

(3) തുടർന്ന് വനാവകാശ നിർണ്ണയ സമിതി പൊതു അറിയിപ്പു കൊടുക്കും.

(4) വനാവകാശമുന്നയിക്കുന്നവർ തെളിവുകൾ സഹിതം അപേക്ഷ സമിതി മുൻപാകെ സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ് (അപേക്ഷാഫോറത്തിന്റെ മാതൃകയ്ക്ക് അനുബന്ധം ഒന്നും രണ്ടും മൂന്നും കാണുക). താഴെ പറയുന്ന മൂന്നു വിഷയങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച രേഖകളാണ് തെളിവു സഹിതം ബോധ്യപ്പെടുത്തേണ്ടത്.

- 13-12-2005 വരെ പാരമ്പര്യ വനവാസി കുടുംബം അവിടുത്തെ സ്ഥലവാസികളായിരുന്നു എന്നതിന്റെ രേഖ.
- 13-12-2005 വരെ കൈവശം വച്ചനുഭവിച്ച വനഭൂമിയുടെ വിശദ വിവരങ്ങൾ (ഉദാ: കൃത്യസ്ഥലം, അതിരുകൾ, അതിലുള്ള കൃഷി/ വീട്, എങ്ങനെ കൈവശം വന്നു, കൈവശം വന്നിട്ട് എത്ര കാലമായി, മറ്റു ഭൂമി എവിടെയെങ്കിലും സ്വന്തമായി ഉണ്ടെങ്കിൽ അതു സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ, മറ്റു ഭൂമി എവിടെയെങ്കിലും സ്വന്തമായി ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ അതു സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ എന്നിവ).
- പാരമ്പര്യമായി ചെറുകിട വനവിഭവ ശേഖരണം, ആചാരാനുഷ്ഠാനങ്ങൾ, എന്നിവയ്ക്കായി നേരിട്ടു ബന്ധപ്പെട്ടിരുന്ന വനഭാഗങ്ങൾ; ഏതെങ്കിലും വനത്തിൽ നിന്നും കുടിയിറക്കപ്പെട്ട് പുനരധിവാസം ലഭിക്കാത്ത കുടുംബങ്ങൾ ആണെങ്കിൽ അതിന്റെ സാഹചര്യങ്ങൾ; പാരമ്പര്യ വാസസ്ഥലങ്ങൾ/ കൃഷിയിടങ്ങൾ, എന്നിവ സംബന്ധിച്ച തെളിവുകൾ.

(5) അപേക്ഷയുടെ നിജസ്ഥിതി ബോധ്യപ്പെടുന്ന പക്ഷം അവകാശ നിർണ്ണയ സമിതി ഗ്രാമസഭയിൽ അവതരിപ്പിച്ച് തീരുമാനങ്ങൾ എഴുതി രേഖപ്പെടുത്തി ഗ്രാമസഭ മുഖാന്തിരം സബ്ഡിവിഷണൽ സമിതിക്ക് സമർപ്പിക്കണം.

(6) സബ്ഡിവിഷണൽ സമിതി ഗ്രാമസഭയുടെ തീരുമാനങ്ങൾ പരിശോധിച്ച് പൊതു ജനങ്ങളുടെ അറിവിനായി പരസ്യപ്പെടുത്തും.

(7) ഗ്രാമസഭയുടെ തീരുമാനങ്ങളിന്മേൽ ആർക്കെങ്കിലും പരാതി ഉണ്ടെങ്കിൽ അക്കാര്യം സബ്ഡിവിഷണൽ സമിതി മുൻപാകെ അറുപത് ദിവസത്തിനുള്ളിൽ സമർപ്പിക്കാം.

(8) സബ്ഡിവിഷണൽ സമിതി ഇത്തരം പരാതി കേട്ട് ഉചിതമായ അന്വേഷണങ്ങൾക്ക് ശേഷം തീരുമാനമെടുത്ത് ജില്ലാ സമിതിക്ക് രേഖകൾ നൽകും.

(9) പരാതികൾ ബോധ്യപ്പെടുത്താനുള്ള അവസരം ജില്ലാ സമിതിയിലും അറുപതു ദിവസം ഉണ്ട്. (കുറിപ്പ്: എന്നാൽ സബ്ഡിവിഷൻ കമ്മിറ്റിയിൽ പരാതിപ്പെട്ട കേസു കൾ മാത്രമേ ജില്ലാസമിതി പരിഗണനയിൽ എടുക്കുകയുള്ളൂ. അതുപോലെ തന്നെ പരാതിക്കാരന് തന്റെ ഭാഗം സമർത്ഥിക്കുവാനുള്ള അവസരം നൽകിയ തിനുശേഷം മാത്രമേ അന്തിമ തീരുമാനം എടുക്കുവാൻ പാടുള്ളൂ).

(10) എല്ലാ പരാതികളും കേട്ട് വിലയിരുത്തിയതിനുശേഷം ജില്ലാ സമിതി വനാവകാശ ങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച അന്തിമ തീരുമാനം എടുത്ത് വിജ്ഞാപനം ഇറക്കും.

(11) മേൽ വിസ്തരിച്ച പ്രക്രിയകൾ യഥാവിധി നടപ്പിലാക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പു വരു ത്തുവാൻ ഒരു സംസ്ഥാന തല മോണിറ്ററിംഗ് കമ്മിറ്റിയും നിലവിലുണ്ട്.

12. വനാവകാശ അപേക്ഷയോടൊപ്പം സ്വീകാര്യമായ തെളിവുകൾ ഏതൊക്കെയാണ്?

സംസ്ഥാന സർക്കാർ ഉത്തരവ് ജി.ഒ.(എം.എസ്) നമ്പർ 92/08/പജപവവിവ തീയതി: 19-09-2008 പ്രകാരം താഴെ പറയുന്ന രേഖകൾ വനാവകാശങ്ങൾക്കുള്ള തെളിവുകളായി സ്വീകരിക്കുമെന്ന് കേരള സർക്കാർ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്.

(1) പ്രസിദ്ധീകൃതമായ രേഖകൾ, ഗസറ്റിയർ/ സെൻസെസ്/ സർവ്വേ, വില്ലേജ് രേഖകൾ, ഭൂരേഖാചിത്രങ്ങൾ, ഉപഗ്രഹ ചിത്രങ്ങൾ, വർക്കിംഗ് പ്ലാൻ, മാനേജ്മെന്റ് പ്ലാൻ, മൈക്രോ പ്ലാൻ, വനം വകുപ്പിന്റെ അന്വേഷണ റിപ്പോർട്ടുകൾ, വനം വകുപ്പിന്റെ മറ്റ് റിപ്പോർട്ടുകൾ, പട്ടയം/ പാട്ടം എന്നിവ സംബന്ധിച്ച രേഖകൾ, സർക്കാർ അന്വേ

ഷണ റിപ്പോർട്ടുകൾ, സർക്കാർ ഉത്തരവുകൾ, വിജ്ഞാപനങ്ങൾ/ പത്രികകൾ/ തീരുമാനങ്ങൾ.

(2) വോട്ടർ ഐഡന്റിറ്റി കാർഡ്, റേഷൻ കാർഡ്, പാസ്പോർട്ട്, വീട്ടുകരം രസീതുകൾ, വില്ലേജിൽ നിന്നു കൊടുത്ത സാക്ഷ്യപത്രങ്ങൾ, വീട്/ കുടിൽ/ ഭൂമി കൃഷിക്കുപ യുക്തമാക്കിയതിന്റെ തെളിവുകൾ (ഭൂമി നിരപ്പാക്കൽ, ബണ്ടുകളുടെയും ചെക്ക്-ഡാമുകളുടെയും നിർമ്മാണാവശിഷ്ടങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ).

(3) കോടതി ഉത്തരവുകളും വിധിന്യായങ്ങളും ഉൾപ്പെടെയുള്ള ക്വാസി ജുഡീഷ്യലും ജുഡീഷ്യലുമായിട്ടുള്ള രേഖകൾ.

(4) വനാവകാശങ്ങളുടെ അനുഭവം സംബന്ധിച്ചും, ആചാരാനുഷ്ഠാനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചും ആന്ത്രപോളജിക്കൽ സർവ്വേ ഓഫ് ഇൻഡ്യ പോലുള്ള പേരുകേട്ട ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങൾ നടത്തിയ പഠനങ്ങൾ.

(5) രാജഭരണകാലത്തോ പ്രോവിൻഷ്യൽ ഭരണകാലത്തോ രേഖാമൂലം കൊടുത്ത അവകാശങ്ങളുടെ തെളിവുകൾ.

(6) പാരമ്പര്യ നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങളായ കിണറുകൾ, ശ്മശാനം, പുണ്യഭൂമി തുടങ്ങിയവ.

(7) ഭൂമി സംബന്ധിച്ച് പഴയ ലിഖിതങ്ങളിൽ പറയുന്ന വ്യക്തികളുമായി പിൻതുടർച്ചാ ബന്ധം സ്ഥാപിക്കാനാവശ്യമായ രേഖകൾ.

(8) നാട്ടിലെ വൃദ്ധജനങ്ങളുടെ, (അപേക്ഷകൻ/ അപേക്ഷകർ ഒഴിച്ചുള്ളവരുടെ) വായ്മൊഴി രേഖകൾ.

മുകളിൽപ്പറഞ്ഞവയിൽ ഒന്നിലധികം രേഖകൾ (ചുരുങ്ങിയത് രണ്ടെങ്കിലും) വനാവകാശം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനായി തെളിവുകളായി ഗ്രാമസഭയും, സബ്ഡിവിഷണൽ കമ്മിറ്റിയും ജില്ലാ തല കമ്മിറ്റിയും പരിഗണിക്കേണ്ടതാണ്.

സാമൂഹിക വനാവകാശം (കമ്മ്യൂണിറ്റി ഫോറസ്റ്റ് റൈറ്റ്സ്) തെളിയിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയുള്ള രേഖകൾ താഴെ പറയുന്നവയാണ്:

(9) നിസ്താർ പോലെയുള്ള സാമൂഹികാവകാശങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചുള്ള രേഖകൾ.

(10) ആചാരാനുഷ്ഠാനങ്ങൾ, പരമ്പരാഗത മേച്ചിൽ പുറങ്ങൾ, വനവിഭവ ശേഖരണത്തിനായി പാരമ്പര്യമായി പ്രയോജനപ്പെടുത്തി വന്നിരുന്ന പ്രദേശങ്ങൾ, ഫിഷിംഗ് ഗ്രൗണ്ട്സ്, മറ്റു ജലസ്രോതസ്സുകൾ (മനുഷ്യനും വളർത്തു മൃഗങ്ങളും ഉപ

യോഗിച്ചു വന്നിരുന്നവ), ഔഷധ സസ്യങ്ങൾ ശേഖരിച്ചു വന്നിരുന്ന പ്രദേശങ്ങൾ, എന്നിങ്ങനെ ഏതെങ്കിലും തെളിവുകളുടെ പരോക്ഷാവശിഷ്ടങ്ങൾ; കൂടാതെ,

(11) പ്രാദേശിക സമൂഹങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള നിർമ്മാണ ശേഷിപ്പുകൾ, പവിത്ര വൃക്ഷങ്ങൾ, കാവുകളും കുളങ്ങളും, ശ്മശാനങ്ങളും.

13. <u>വികസന അവകാശം (Development Rights) ലഭിക്കാനുള്ള നടപടിക്രമം</u>

വനാവകാശ കമ്മറ്റികൾ അംഗീകരിച്ച അപേക്ഷ ഗ്രാമസഭ മുഖാന്തിരം നേരിട്ട് ബന്ധപ്പെട്ട ഡി.എഫ്.ഒ. യ്ക്ക് നൽകിയാൽ മതി. SDLC / DLC എന്നിവയിൽ പോകേണ്ടതില്ല.

14. <u>ഈ നിയമം നടപ്പിലാക്കുവാനുള്ള സംവിധാനങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കിയല്ലോ, പ്രസ്തുത സംവിധാനത്തിൽ ഗ്രാമസഭയുടെ ഘടനയും ചുമതലകളും എന്തൊക്കെയാണ്?</u>

ഗ്രാമസഭകൾ വിളിച്ചുകൂട്ടേണ്ടത് ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളാണ്. ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് സെക്രട്ടറിയായിരിക്കും ഗ്രാമസഭയുടെ സെക്രട്ടറി. സഭായോഗത്തിൽ കുറഞ്ഞത് പകുതിയിലധികം അംഗങ്ങളെങ്കിലും ഹാജരുണ്ടായിരിക്കണമെന്ന് നിയമം അനുശാസിക്കുന്നുണ്ട്. അതിൽത്തന്നെ മൂന്നിലൊന്നു ഭാഗം സ്ത്രീകളുമായിരിക്കണം (2012 ലെ ചട്ട ഭേദഗതി പ്രകാരം). എന്നാൽ, കേരളത്തെ സംബന്ധിച്ച് വനാവകാശം നിർണ്ണയിക്കുവാനായി വനം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വാർഡായിരിക്കും ഗ്രാമസഭ എന്ന് സംസ്ഥാന സർക്കാർ തീരുമാനം എടുത്തിട്ടുണ്ട്. അതോടൊപ്പം പരമ്പരാഗതമായി വനാശ്രിതരായ ആദിവാസികൾ അധിവസിക്കുന്ന ഗ്രാമങ്ങളെ മാത്രം ഉൾപ്പെടുത്തി ഗ്രാമസഭ വിളിച്ചുകൂട്ടാമെന്നും തീരുമാനം ആയിട്ടുണ്ട്.

<u>ചുമതലകൾ</u>

- വനാവകാശ സമിതിയുടെ അന്വേഷണ റിപ്പോർട്ട് പരിഗണിച്ച് തുടർ നടപടികളെടുക്കുക.
- വനാവകാശത്തിനായുള്ള അപേക്ഷകളുടെ പകർപ്പ് പൊതു അറിവിലേയ്ക്കായി പരസ്യപ്പെടുത്തുകയും , വിശദ വിവരങ്ങളടങ്ങിയ രജിസ്റ്റർ സൂക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക.
- വനം-റവന്യൂ .വകുപ്പുകളുടെയും സബ്ഡിവിഷണൽ സമിതിയുടെയും സഹായത്തോടുകൂടി അപേക്ഷകൾ പരിശോധിച്ച് വനാവകാശം സംബന്ധിച്ച ഭൂമിയുടെ കരട് മാപ്പ് തയ്യാറാക്കുക.

- വനാവകാശ അപേക്ഷകൾ തരുന്നവർക്കും ബന്ധപ്പെട്ട അധികാരികൾക്കും വിവരങ്ങൾ ബോധ്യപ്പെടുത്താനുള്ള അവസരം നൽകിക്കൊണ്ട് തീരുമാനങ്ങൾ കൈക്കൊള്ളുക.
- വനാവകാശികളുടെ പുനരധിവാസം ആവശ്യമെങ്കിൽ പരിപാടികളുടെ ഉള്ളടക്കം പരിശോധിച്ച് ഉചിതമായ തീരുമാനമെടുക്കുക.
- വനാവകാശ അപേക്ഷകളിൻമേൽ പ്രമേയം പാസാക്കി ആയത് സബ്ഡിവിഷണൽ കമ്മിറ്റിയുടെ പരിഗണനയ്ക്കായി അയച്ചു കൊടുക്കുക; കൂടാതെ
- വനാവകാശ നിയമത്തിന്റെ സെക്ഷൻ-5 അനുസരിച്ച് വനം-വന്യജീവി-ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണബാധ്യതകൾ നിറവേറ്റാനായി സമിതികൾ രൂപീകരിച്ച് പ്രവർത്തനം ആരംഭിക്കുന്നതും ഗ്രാമസഭകളുടെ ചുമതലകളിൽ പെടും.

15. <u>വനാവകാശ നിർണ്ണയസമിതിയുടെ ഘടനയും ചുമതലകളും എന്തൊക്കെയാണ്?.</u>

ഗ്രാമസഭയുടെ ആദ്യയോഗത്തിൽ തന്നെ 10 നും 15 നും ഇടയ്ക്ക് അംഗങ്ങളുള്ള വനാവകാശനിർണ്ണയ സമിതിയെ (എഫ്.ആർ.സി) തെരഞ്ഞെടുക്കുന്നു. എല്ലാ തട്ടിലുമുള്ള ആദിവാസി വിഭാഗങ്ങളുടെ താല്പര്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുവാനായി അവരവരുടെയെല്ലാം അർഹമായ പ്രാതിനിധ്യം സമിതിയിലുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തേണ്ടതാണ്. ആദിവാസി മേഖലകളിലുള്ള സമിതികളിൽ മൂന്നിൽ രണ്ടെങ്കിലും ആദിവാസികളായിരിക്കണം. (2012 ലെ നിയമഭേദഗതി പ്രകാരം) അതിൽ തന്നെ മൂന്നിലൊന്നെങ്കിലും അംഗങ്ങൾ സ്ത്രീകളുമായിരിക്കണം. വനാവകാശ നിർണ്ണയസമിതി അതിന്റെ ചെയർമാനെയും സെക്രട്ടറിയേയും തീരുമാനിച്ച് സബ്ഡിവിഷണൽ സമിതിയെ അറിയിക്കേണ്ടതാണ്.

<u>ചുമതലകൾ</u>

- വനാവകാശം ഉന്നയിക്കുന്നവരിൽ നിന്ന് അതുസംബന്ധിച്ച അപേക്ഷ 90 ദിവസത്തിനുള്ളിൽ ലഭിക്കുവാൻ സമിതി നടപടികളെടുക്കണം.(കുറിപ്പ്: ഒഴിവാക്കാനാവാത്ത സാഹചര്യത്തിൽ, കാലതാമസം വരുന്ന പക്ഷം കൃത്യമായ കാരണം ബോധ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് അപേക്ഷ നൽകാൻ അല്പം കൂടി സമയം അനുവദിക്കാവുന്നതാണ്) എന്നാൽ കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന്റെ 23/07/2012 ലെ നിർദ്ദേശ പ്രകാരം വനാവകാശം സ്ഥാപിച്ചു കിട്ടുന്നതിനുള്ള അപേക്ഷകൾ സമർപ്പിക്കുന്നതിന് സമയ പരിധി നിശ്ചയിക്കാൻ പാടില്ലെന്ന് അറിയിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആയതിനാൽ വനാവകാശം സംബന്ധിച്ച്

ഇതേവരെ അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്തവർക്ക് എത്രയും പെട്ടെന്ന് വനാവകാശ കമ്മിറ്റി മുമ്പാകെ അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കാവുന്നതാണ്.

- വനാവകാശത്തിനുള്ള നിശ്ചിത ഫോറത്തിലുള്ള അപേക്ഷയും അനുബന്ധ രേഖ കളും വനാവകാശസമിതിയുടെ ചെർമാനോ/ സെക്രട്ടറിയോ സ്വീകരിച്ച് കൈപ്പറ്റ് രസീത് നൽകി അപേക്ഷകൾ കൈവശം വയ്ക്കണം.
- അപേക്ഷകൾ ചട്ടം അനുശാസിക്കും വിധമാണോ സമർപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് പരിശോധി ക്കണം.
- അപേക്ഷകനേയും വനം വകുപ്പിനെയും മുൻകൂട്ടി അറിയിച്ചതിനുശേഷം നേരിട്ടു പോയി അവരുടെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ സ്ഥലപരിശോധനകളും തെളിവെടുപ്പുകളും നട ത്തണം.
- തെളിവെടുപ്പും സ്ഥലപരിശോധനയും ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ കക്ഷികളുടെയും സാക്ഷിക ളുടെയും സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ നടത്തിയെന്നുറപ്പാക്കണം.
- റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കി (പ്രസ്തുത വനഭൂമിയുടെ അതിരുകൾ നിർണ്ണയിച്ചു കൊണ്ടുള്ള ഭൂരേഖാ ചിത്രത്തോടുകൂടി) അവരുടെ കണ്ടെത്തലുകൾ അപേക്ഷക ളിൽ രേഖപ്പെടുത്തി (സാമുദായിക അവകാശത്തിനുള്ള അപേക്ഷ ഉൾപ്പെടെ) അവ ഗ്രാമ സഭകളുടെ പരിഗണനയ്ക്കായി സമർപ്പിക്കണം.
- വനാശ്രിത ആദിമസമൂഹങ്ങളിൽപ്പെട്ടവരുടെ ആവാസമേഖലകൾ നിർണ്ണയിക്കുന്ന വേളകളിൽ അവരുടെ ഗോത്രപാരമ്പര്യ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി തുറന്നു സംവദിച്ചതിനു ശേഷം മാത്രമാണ് തീരുമാനമെടുത്തതെന്ന് ഉറപ്പു വരുത്തണം.
- അയൽ ഗ്രാമസഭകൾ തമ്മിൽ വനാവകാശ മേഖലകളെ സംബന്ധിച്ച് അതിർത്തി തർക്കമുയരുന്ന പക്ഷം ബന്ധപ്പെട്ട വനാവകാശ സമിതികൾ കൂടിയാലോചിച്ച് അതി രുകൾ നിശ്ചയിക്കുകയും തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കുകയും വേണം.

16. <u>വനാവകാശ നിർണ്ണയ സമിതിയിൽപ്പെട്ട അംഗങ്ങളുടെ വനാവകാശങ്ങൾ നിർണ്ണ യിക്കേണ്ടി വരുന്ന പക്ഷം എന്തു നടപടികളാണ് കൈക്കോള്ളേണ്ടത്?</u>

അക്കാര്യം പ്രസ്തുത അംഗങ്ങൾ സമിതിയെ അറിയിക്കുകയും അവകാശ നിർണ്ണയ സമയത്ത് അവർ സമിതിയിൽ നിന്നും വിട്ട് നിൽക്കേണ്ടതുമാണ്.

17. <u>സബ് ഡിവിഷണൽ സമിതിയുടെ ഘടനയും ചുമതലകളും എന്തൊക്കെയാണ്?</u>

ആർ.ഡി.ഒ/സബ്കളക്ടർ ആയിരിക്കും ചെയർമാൻ. വനം, ആദിവാസി വികസന വകുപ്പുകളിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും 3 ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് പ്രതിനിധികളും (രണ്ട് പേരെങ്കിലും വനാവാസി സമൂഹത്തിൽപ്പെട്ട ആദിവാസികൾ ആയിരിക്കും) സമിതി അംഗങ്ങൾ.

സംസ്ഥാന സർക്കാർ തീരുമാനം

ഓരോ റവന്യൂ ഡിവിഷന്റെയും അധീനതയിലുള്ള പ്രദേശത്തെ വനം റെയ്ഞ്ച് ഓഫീസർമാർ, ട്രൈബൽ എക്സ്റ്റൻഷൻ ഓഫീസർമാർ എന്നിവർ മറ്റ് അംഗങ്ങളായിരിക്കും. ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യുന്ന ആദിവാസി വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട അംഗങ്ങളിൽ സ്ത്രീകളുണ്ടെങ്കിൽ അവരെ നിർബന്ധമായും ഉൾപ്പെടുത്തണം. ആദിവാസി വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ടവരില്ലെങ്കിൽ പട്ടികജാതി വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ടവരെ ഉൾപ്പെടുത്തണം. ഇതിന്റെ അധികാര പരിധിയിൽ വരുന്ന ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളിലെ സെക്രട്ടറിമാർ പ്രത്യേക ക്ഷണിതാക്കളായിരിക്കും.

ചുമതലകൾ

- വനാവകാശ രേഖ ലഭിക്കുന്നവരുടെയും ഗ്രാമസഭയുടെയും ഉത്തരവാദിത്വങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഗ്രാമസഭകൾക്ക് വേണ്ട വിവരങ്ങൾ നൽകുക. (ഉദാ: വനം-വന്യജീവി-ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണത്തിനും പരിരക്ഷണത്തിനും ആവശ്യമായ നിർദ്ദേശങ്ങളും വിവരങ്ങളും ഗ്രാമസഭകൾക്ക് നൽകുക തുടങ്ങിയവ)
- വനം/ റവന്യൂ ഭൂരേഖാ ചിത്രങ്ങളും തെരഞ്ഞെടുപ്പു പത്രികകളും ആവശ്യാനുസരണം ഗ്രാമസഭകൾക്ക് ലഭ്യമാക്കുക.
- ഗ്രാമസഭാടിസ്ഥാനത്തിൽ വനാവകാശങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച ഭൂരേഖാ ചിത്രങ്ങൾ സമാഹരിക്കുക.
- ബന്ധപ്പെട്ട ഗ്രാമസഭകളുടെ എല്ലാ പ്രമേയങ്ങളും ക്രോഡീകരിക്കുക.
- അധികാര പരിധിയിൽ വരുന്ന ഗ്രാമസഭകൾ സമർപ്പിക്കുന്ന വനാവകാശ ശുപാർശകൾ ബ്ലോക്ക്/ താലൂക്ക് അടിസ്ഥാനത്തിൽ ക്രോഡീകരിക്കുക.
- ഗ്രാമസഭകൾ തമ്മിലുള്ള അവകാശ തർക്കങ്ങൾക്ക് മദ്ധ്യസ്ഥം വഹിച്ച് രമ്യമായി പരിഹരിക്കുവാൻ സഹായിക്കുക.
- അയൽ സബ്ഡിവിഷണൽ സമിതികളുമായി സംയോജിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുക.
- പരാതികൾ കേട്ട് ആവശ്യമായ അന്വേഷണങ്ങൾക്കു ശേഷം പരിഹാരം നിർദ്ദേശിക്കുക.

- വനാവകാശ നിയമം, ചട്ടങ്ങൾ എന്നിവ സംബന്ധിച്ച് ആവശ്യമായ അവബോധം വളർത്തുക.
- വനാവകാശ അപേക്ഷാ ഫോറങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുക.
- ഗ്രാമസഭാ യോഗങ്ങൾ യഥാവിധി നടക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പ് വരുത്തുക.
- സബ്ഡിവിഷണൽ ഓഫീസർ ഗ്രാമസഭയുടെ വനാവകാശ ശുപാർശകൾ പരിശോധിച്ച് ബോധ്യമായ വസ്തുതകൾ രേഖപ്പെടുത്തി ജില്ലാ സമിതിക്ക് സമർപ്പിക്കുക.

18. <u>ജില്ലാ സമിതിയുടെ ഘടനയും ചുമതലകളും എന്തൊക്കെയാണ്?</u>

ജില്ലാ കളക്ടർ ആയിരിക്കും ചെയർമാൻ. ഡിവിഷണൽ ഫോറസ്റ്റ് ഓഫീസർ, ജില്ലാ ട്രൈബൽ വകുപ്പ് ഓഫീസർ എന്നിവരും മൂന്നു ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് പ്രതിനിധികളും, കൂടാതെ സബ്ഡിവിഷണൽ സമിതിയുടെ കാര്യത്തിൽ നിർദ്ദേശിച്ചതുപോലെ ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യുന്ന മൂന്നു ആദിവാസി അംഗങ്ങളും അടങ്ങിയതായിരിക്കും ജില്ലാ സമിതി.

ചുമതലകൾ

- വനാവകാശങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച് അന്തിമ തീർപ്പു കൽപ്പിച്ച് രേഖകൾ നൽകുക.
- ആവശ്യമായ എല്ലാ രേഖകളും വിവരങ്ങളും വനാവകാശി സമൂഹങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമാക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പ് വരുത്തുക.
- വനാശ്രിത ആദിമ സമൂഹങ്ങൾക്ക് അവരുടെ അധിവാസ മേഖലകളിലുള്ള അവകാശങ്ങൾ ലഭ്യമായെന്ന് ഉറപ്പാക്കുക.
- മറ്റു ജില്ലാ സമിതികളുമായി ചേർന്ന് ജില്ലാതീത വനാവകാശ പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുക.
- പരാതികൾ കേട്ട് ആവശ്യമായ അന്വേഷണങ്ങൾക്കു ശേഷം പരിഹാരങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കുക (സബ്ഡിവിഷണൽ സമിതിയുടെ തീരുമാനം പൊതുവായി പ്രദർശിപ്പിച്ചതിനുശേഷം അതിന്മേൽ പരാതികളുണ്ടെങ്കിൽ സമർപ്പിക്കാൻ 60 ദിവസം കൊടുക്കണം).

19. സംസ്ഥാന സമിതിയുടെ ഘടനയും ചുമതലകളും എന്തൊക്കെയാണ്?

ചീഫ് സെക്രട്ടറി ചെയർമാൻ. വനം, റവന്യൂ, പഞ്ചായത്ത്, ആദിവാസി വികസനം എന്നീ വകുപ്പുകളുടെ സെക്രട്ടറിമാരും, പ്രിൻസിപ്പൽ സി.സി.എഫും, ഗോത്രവർഗ്ഗ ഉപദേശക സമിതിയിലെ മൂന്ന് പട്ടികവർഗ്ഗ പ്രതിനിധികളും (ഒരാൾ പട്ടികവർഗ്ഗ സമുദായാംഗമായ നിയമസഭാംഗവും, മറ്റു രണ്ടുപേർ ഏറ്റവും കൂടുതൽ പട്ടികവർഗ്ഗക്കാരുള്ള പ്രദേശത്തെ ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് മെമ്പർമാരും (അതിൽ ഒരാൾ സ്ത്രീ)) ആണ് സംസ്ഥാന സമിതി അംഗങ്ങൾ.

ചുമതലകൾ

- വനാവകാശം സംബന്ധിച്ച് തീർപ്പു കൽപ്പിക്കുന്ന നടപടികൾ തടസ്സമില്ലാതെ നടക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പു വരുത്തലാണ് ഈ സമിതിയുടെ മുഖ്യ ചുമതല. കൂടാതെ
- വന്യജീവി വിഹാര മേഖലകളിൽ നിന്നുള്ള പുനരധിവാസം (അങ്ങനെ ഉണ്ടെങ്കിൽ) നടപടികളനുസരിച്ച് നടക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പ് വരുത്തുക.

20. 2012 ലെ ചട്ടഭേദഗതി പ്രകാരമുള്ള പ്രധാന മാറ്റങ്ങൾ / കൂട്ടിച്ചേർക്കലുകൾ

(1) വനാവകാശ കമ്മറ്റികളിൽ 1/3 ഭാഗം പട്ടികവർഗ്ഗക്കാരായിരിക്കണമെന്നത് 2/3 ഭാഗം പട്ടികവർഗ്ഗക്കാരായിരിക്കണമെന്നും അതിൽ 1/3 ഭാഗം വനിതകളായിരിക്കണമെന്നുമുള്ള മാറ്റം വരുത്തി.

(2) ഗ്രാമസഭാ യോഗത്തിൽ 2/3 ഭാഗം അംഗങ്ങൾ ഹാജരായിരിക്കണമെന്ന നിബന്ധന 1/2 ഭാഗം അംഗങ്ങൾ ഹാജരായാൽ മതിയെന്നും അതിൽ 1/3 ഭാഗം വനിതകളായിരിക്കണമെന്നും ഭേദഗതി വരുത്തി.

(3) സാമൂഹ്യമായ അവകാശങ്ങൾക്കും വികസന അവകാശങ്ങൾക്കും പ്രത്യേകം അപേക്ഷാഫോറങ്ങൾ തയ്യാറാക്കി നൽകുക.

****